

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Slane po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v «Narodni tiskarni», ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravnništvo «Gorice». Oglasi se računijo po petilvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Nekaj o — morali

„narodno-napredne“ stranke na Goriškem.

Dogodki zadnjih dni nam dajo zopet povoda obilo, da spregovorimo o morali in taktiki takozvane dr. Henrik Tumove stranke na Goriškem v dosego njenih združbarskih ciljev, oziroma zasebnih ciljev njenih kolovodij.

Da so ti cilji vse drugo nego rodoljubni, o tem ni da črnemo več besede, ker jih vsakdo pozna, komur še ni oslepil vida gosti prah, ki se hudomušno stepa z oken tabora te stranke.

O tem stepanju naprednjaškega prahu torej nekoliko.

Pred nekim časom smo na tem mestu trdili, da se dr. Henrik Tumova klika v dosego svojih namenov ne poslužuje le najdrznejših lažij in presukavanj resnice na način, ki bi delal čast zadnjemu čifutskemu špekulantu, marveč da se poslužuje tudi neke tolpe moralno dvomljivih in neolikanih elementov, s katerimi uprizarja po deželi škandale in bega z njih predrznostjo mirno, na lovpovščine nepripravljeno ljudstvo.

Za odgovor na to našo trditve je prišla „Soča“ z viharjem hinavskega zgražanja in s ploho psokv na nas, rekši: „Glejte narodni naprednjaki! Zdaj veste, vsi vi odlični tovariši in tovarišice, ki tvorite naše vrste, zdaj veste, kaj ste: tolpa moralno propalih elementov ste!“ V tem svojem odgovoru na našo trditve pa je pokazala ta klika baš način svoje bojne taktike: porinila je v prednje vrste nekaj **socijalno** odličnih pristašev, zakrila pa s plaščem ves oni nizko stoječi kontingent svojega tabora, ki je njena prava armada, njeno pravo bojno orodje in na kateri se opravičeno nanašajo naše besede.

In s pomočjo tega orodja nastopa vsikdar in vedno, ko hoče zmagovalno prodreti proti našim vrstam.

Spominjamo samo na oni, slovensko ime z neizbrisnim madežem onečašujoči nastop proti dr. Gregorčiču na večer izida državnozborskih volitev v V. kuriji. Kolovodji te stranke so najeli nekaj gori označenih elementov, ki so besneli pod okni dr. Gregorčičevega stanovanja z izrazi, kakoršnih bi se morala sramovati zadnja moralna propalica,

LISTEK.

V posredovalnici.

Burka v enem dejanju. Prosto poslov. E. Kl. OSEBE:

Gospa Pelka, posredovalka. Gospa pl. Steblinska, soproga tovarnarja. Miss Brightho, angleška učiteljica. Mademoiselle Bauchampe, bona. Gospica Melodina, učiteljica glasovira. Gospa Cesarik, frizerka. Fanny Sirkova, cofa. Stanka Melinčeva, sobarica. Lena Zadremal, dekla. Marjanka Šimek, kuharica, Gendra Čizek, vratarica.

(Dejanje se vrši v Gorici v posredovalnici; na desnici pisalnik s knjigami in papirji, od spredaj stolica; zraven pisalnika trna stolica, ob levi steni 4 stolice. V ozadju vrata in okno na ulico.)

III. prizor.

Gendra Čizekova (malomarno oblečena, ruto na glavi in okoli vratu, na nogah velike copate): „Slugamerdiner!“

Pelka: „Kaj hočete, kdo ste?“

Čizekova (potiplje se s prsti na čelo, polglasno): „Lejte no, kako zabito ženšče! (Glasno.) Saj me je vendar koj spoznati, kdo sem! (Razšopiri se pred pisalnikom): Vratarica sem in službe iščem s svojim možem!“

Pelka: „Ali sta bila že kje v enaki službi?“

kličoč v zasmeh našemu poslancu „Vivva deputato Friulano!“ V dopolnilo te protesta surovosti pa so ti ljudje ne le v „Soči“, marveč tudi v „Slov. Narodu“ pisarili tako, kakor da je dr. Gregorčič zagrešil strašno narodno nesrečo, ker so ga volili tudi nekateri mirni in pošteni ter avstrijsko čuteči Furlani gradiškega volilnega okraja. Komur osebe in razmere tukaj niso znane, smatral je ono naprednjaško zgražanje najbrže za „sveto nevoljo“ „naprednih“ kolovodij, — komur pa so znane, je vedel, da je vse to ognjusna komedija, uprizorjena iz besnosti teh kolovodij nad dejstvom, da se dr. Tumi in njegovemu velevrednemu pobratimu ni posrečilo njuno „čedno delo“ ter da je dr. Tuma vkljub vsemu slepenju in vsemu najdrzovitejšemu rovanju naprednjaške bande med našim ljudstvom tako žalostno „fratolo“. Znano pa je tudi vsakomur, da bi se dr. Tuma ne bil branil postati ni „deputato friulano“, ni „deputato ungherese“, „deputato francese“ in makar — „deputato cinese“, samo da bi bil postal — „deputato“! V ta namen se je naprednjaška klika tudi nemalo prizadevala, dasi je to javnosti v oči nesramno tajila in zakrivala.

Kako zelo je temu možu do „deputatstva“, dasi ga ni z daleka ne zaslužil, priča njegovo razno delovanje na našem političnem in gospodarskem polju. Da bi prišel do „deputatstva“ zanesel je razdor na narodno in gospodarsko polje, v olepšanje njegovih „lepih“ namenov pa je podtikalo njegovo glasilu in tudi on sam po raznih shodih njemu neprijetnim rodoljubom zlobno frazo o „klerikalnem nadvladju“. Hoteč povsodi biti na čelu, hoteč povsodi biti na narodnem prestolu s krono in žezlom, delal je stalno na to, da odstrani vsako osebo, ki bi utegnila biti količkaj na poti njegovi pohlepnosti, naviidezno pa se je proti temu in onemu izražal, da „hoče odstopiti od vsakoršnega vodstva“. Ker se je bal, da bi ga v posojilništvu s časoma utegnil kdo nadomeščati na prvem mestu, znal je vse take osebe rafinirano odstraniti, okoli sebe pa zbrati z dušo in telesom odvisne ljudi. V dokaz njegove bojazni za nadvladje so n. pr. njegove trditve v Trstu, kjer je dejal, da je delal na to, da se ne osnuje

„Centralna posojilnica“, dasi tedaj še ni bilo sluha o razkolu.

V še bolj čudno luč pa postavijo moža izvestni manevri na društvenih zborih. Naj olepšava „Soča“ oni dogodek na občnem zboru „Goriške ljudske posojilnice“ kolikor hoče ter trdi, da se dr. Tuma ni poslužil izvanrednih sredstev v dosego naprednjaške zmage na tem občnem zboru, — kdor zna soditi tudi po drugačnih dokazih, kakoršne pa mora prenašati — „Sočin“ papir, on si zamore misliti to svoje.

In konečno nastop dr. Tume na zadnjem zboru delavskega podpornega društva! „Soča“ je zopet ta njegov čin skušala olepšati pred javnostjo tako, da bi vsakdo, ki ne pozna tukajšnih razmer, utegnil misliti, da je bil izid teh volitev fiktivni izraz volje kompaktnega členstva tega društva. Mi pa smo zadnjič dokazali, da se je ta izid umetno uprizoril od strani njegove ške klike s tem, da se je izkoristila odsotnost večine članov, ki vsled svojega neomejenega zaupanja do dr. Gregorčiča in ostalega odbora, ki je s svojim predsednikom vedno delal le v korist udov, niti niso smatrali za potrebno, da se s truškom in hrupom udeležijo občnega zbora. Izkoristivši to možnost so „naprednjaki“ dogovorno in natihoma nagnali nekaj svojih odvisnih pristašev ter omigočili dr. Tumi predsedništvo.

V javnosti pa so potem zlobno govorili o „porazu dr. Gregorčiča“ in o tem, da so že vrabci v Gorici čivkali o tem, kaj se bode zgodilo. Čegavi vrabci pa? Seveda le oni v — Tuma-Gabrščekovi tičnici, kateri so tudi čivkali za svoje gospodarje na občnem zboru.

Ako bi bil dr. Tuma plemenit rodoljub, take izvolitve ne bi bil samo ne sprejel, koliko manje še pripomogel k temu, da s pomočjo takega manevra prileze na predsedniški stol!

Tako pa je tudi tu igral kakor vedno — politiko odprtih dur, katera politika pa je jedna najnižkotniših na svetu. Da se dr. Tuma zlasti pri delavnih slojih uriva, to spada seveda v taktiko in k morali njegove stranke.

V delavstvu najde dovolj elementov, katere lahko preparira za svoje na-

Čižekova (surovo): „No, to se pač samo po sebi razume! Pri gospej pl. Peropraskovej sva bila nad eno leto, pri gospodu Simončiču pet mesecev, pri gospej Hudournikovki osem mesecev —“

Pelka (seže vmes): „Zakaj pa tako pogostoma menjavate?“

Čižekova (patetično): „Ker se nam je tako zljubilo!“

Pelka: „Jaz imam zaznamljeno prav dobro vratarstvo službo; a Vi bi se morali potruditi, da jo prav skrbno opravljate. Jaz menim službo pri gospodu baronu Senadolskemu.“

Čižekova (dopadljivo): „Baron? To se lepo glasi. Saj to zmenjavo lahko poskusimo; pod 5-zobato krono še nisva služila!“

Pelka: „Vi bi se morala popoludne v času od 2—4 gospodu baronu predstaviti: ta Vam pove vse, kar se tiče mezde, stanovanja itd.“

Čižekova: „Stojte! Poprej mi morate še marsikaj povedati! Koliko nadstropij pa ima hiša?“

Pelka: „Menim, da štiri.“

mene zlasti o bodočih deželnozborskih volitvah: — „ulica“ in zlasti opojena „ulica“ je najprimerneše bojno orodje takim ljudem!

In konečno besedo o Andreju Gabrščeku kakor nekakemu liktorju tega „naprednega“ — Cezarja ali famulusu v Tumovi faustijadi. Ako bi hoteli po zaslugi označiti Gabrščekovo novodobno delovanje, morali bi imeti zato pač drug list... na tem mestu se omejujemo le na zadevo, ki je doživela minuli teden svoj finale pred tržaškim sodiščem.

Vsakdo, ki pozna goriške razmere natanjko in jih hoče motriti s stališča hladnega razuma, mora priznati, da je bila mera Gabrščekovih „zaslug“ že vrhoma polna ter da je konečno morala prekipeti. Ali kako piše zdaj „Soča“ o tej zadevi? Tako, da bi svet moral misliti: Gabršček je narodna žrtva, oni pa, ki so si morali radi njegovih neprestanih saltomortalov preko mej dovoljenega iskati zadoščenja pred sodiščem, oni pa da so največji lopovi. „Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke“ izreče z gorostasnim komedijaštvom „žrtvi klerikalne besnosti“ svoje največje zaupanje, „Soča“ od štev. do štev. blati Gabrščekove tožitelje ter hiti navajati oni odstavek, ki si ga je v svoji prejernosti drznila zaljučiti pod noge dr. Gregorčiču tržaška „Edinost“ — prezre in zamolči pa hudomušno oni odstavek v „Edinosti“, ki se tiče Gabrščekovega narodnega greha, da si je najel za zagovornika Italijana dr. Luzatta. Iz teh izbruhov, s katerimi naj se opere do snežne beline Gabrščekovo ime, se da sklepati to-le: Gabršček bi smel zmerjati njemu neljube osebe privatno in v javnem glasilu kolikor bi hotel ter jih žaliti na časti in poštenju, jim groziti s palico in revolverjem, jih klofutati, z jedno besedo uničiti jih gmotno in moralno, — ako pa se njega kdo dotakne, o potem je vse zlodejstvo na drugi strani, on pa je nedolžen ko novorojeno dete! In v to naj mu pripomore „Sočin“ dolg jezik, ki daje uzorec časopisja, kakoršno bi imeli v Avstriji, potem, ko bi bil na razpolago tiskopis raznim — „nedolžno obsojenim!“

V tem nastopanju pa se zrcali vsa morala in taktika goriške „narodno-

je naš edini oženil, se vse puli za naju. Bodete že videla, kadar porečeva: „Nimava nič otrok!“ — kako se pobrine g. baron, da naju dobi! Takoj naji vzame!“

Pelka: „Zdaj treba, da mi naznate še svoje ime. Kako se zovete?“

Čiž. (spovzdignem glasom): „Gendra, Eulalija, Genovefa, Viktorija, Karolina, Anastazija Čizek rojena Ščinkovec, 53 let stara, zdaj bivajoča v „borg Fazuli“ v pritličju hiš. št. 12. Tako, zdaj menim da je končana moja spoved, in zdaj le baronovo adresu sem! (Ko jej da Pelka listek, potegne Čižekova steklenico iz žepa, jo nastavi na usta in naredi obilen požirek): Slugamerdiner!“ (Odide.)

Pelka: „Res čudo, da ni zahtevala tudi parketiranega stanovanja! Ojoj! tu prihaja gospa Steblinska! Ljubim roko, milostna!“

IV. prizor.

Gospa pl. Steblinska (elegantno opravljena, vstopi zelo razdražena): „No, lepe reči gospa Pelka! Kako osebo ste mi pa priporočila za kuharico? Ta ni

napredne“ stranke: z drznostjo in dolгим jezikom prehvapiti in prekričati vse, kar se ne da zagovarjati mirno z dobro vestjo. In tu ni nobeno sredstvo umazano in prefrigano dovolj za dosego smotra „naj pa vse hudič vzame, ako naša ne velja“ smotra, ki je zapopaden uprav v — anarhističnem programu!

In s takim programom naj se dela za narod na Goriškem?! Gorje ti ubogi narod, ako prodrejo v tebi taka načela! Kdor ima oči da gleda, lahko za časa spregleda, kam to meri, lahko spozna, da se za blagor naroda ne dela z izbruhi sovraštva, marveč mirno brez hrupa in s pojavi prijateljstva in ljubezni. A kako je delo dr. Tumove stranke? Naj „Soča“ tisočkrat trdi, koliko je Gabršček storil na narodnem polju dobrega, mi mu moramo odgovoriti, da vse to, kar je morda v minulem storil dobrega, podrl in pohabil je zopet stoterokrat, odkar se je združil z dr. Tumo, zato je njegovo sedanje delo podobno toči, ki se je usulo na polje in vinograd, kjer je rosil prej rodoviten dež! Kajti vse delo „napredne“ ni danes več delo za narod, marveč jedino le delo sovraštva in sebičnosti v odstranjenju dr. Tumi neljubih oseb od narodnega vodstva in svrhu, da on zasede narodni prestol kot absolutni diktator v deželi.

Toda svariti moramo svoj mili narod pred takim delovanjem, — posledice tega morajo postati usodepolne, kakor i postaja za Gabrščeka usodepolna njegova zveza z dr. Tumo.

Dopisi.

Iz Kojškega. — V 49. št. „Soče“ se je predrznilo neko človeče, ki najbrže ni bilo krščeno med nami, podajati navodila tukajšnjemu gosp. župniku in uzor-duhovniku, kako in kaj naj propoveduje. Pač predrznost in nesramnost, ki more prihajati le iz puhle glave kakega gorišk. „naprednjaka“. Revše, ki se je priklatlilo kdo ve odkod in ki ni ne po svojem znanju, ne po svojem stanu vredno, da odvezuje jermene duhovniku od čevljev, se drzne kritikovati njegove nauke in podajati mu nasvete! — Taki ljudje so za v blaznico! „Le čevlje sodi naj kopitar“!

Ni vredno, da bi še kaj dostavljaj, pač pa moram pri tej priliki opozoriti, da seme, ki prihaja iz „Gor. tiskarne“, prinaša že sadove, prave moralne sadove za naše ljudstvo.

Vsi izvržki slov. družbe na Goriškem so se s pravim satanskim veseljem oklenili novodobnih, sebi jednacij prorokov pod zaščito „Soče“ v noveji organizaciji „napredne“ stranke, da ostrupljajo s svojimi brezverskimi in prekucuškimi nauki slovensko ljudstvo. Naši najljutejši narodni nasprotniki nam niso toliko škodovali, kakor sedanja „napredna“ stranka. Sovraštvu, prepri, preganjanje, obrekovanje in ovađustvo, to

videla menda še v celem svojem življenju nobenega železnega ognjišča“.

Pelka: „Lejte nu! Kaj mi pa tu pravite? Zakaj pa?“

Steblińska (usede se na stol pri pisalniku): „V dveh dneh, odkar je pri meni, obrnila je že vso kuhinjo narobe. Z valarjem tolče meso, s strančicnim nožem cepi drva, z brisalkami za kozarce briše pōd in v kuhinjsko omaro spravlja svoje umazane copate!“

Pelka: „To je pa res nezaslišano!“

Steblińska: „A to še ni najhujše! V špinačo je dela sladkorja, v rižev koh paprike! Chaudreau (Šodó) je hotela s kisom narediti in na solato je vlila lanenega olja!“

Pelka: „Naa! to je pa že največja prismođarja! (Vije roki nad glavo.) In tako žensče se predrzne trditi, da se je učilo kuhati pri Gunkelnu!“

Steblińska (zaničljivo): „Morda pri kakem branjevcu, ki se tako piše! — Koj prvi večer — mi smo bili povabili goste — menila sem, ko sem stopila v kuhinjo, da me zadene kap! Tu je

so sadovi, s katerimi je obdarila slovensko ljudstvo ta brezvestna, brezdomovinska in brezverska tolpa političnih naših nasprotnikov.

Žalostno je pri tem posebno to, da se je pridružilo tem prekucuhom tudi nekaj oseb, ki se prištevajo med izobražence, a so baš s tem korakom pokazali, da niso vredni tega imena. Bodisi, da jih je k temu napotila častihlepnost in dobičkarija, bodisi sovraštvu do te ali one osebe, obsojati je vsakako te in jednake kristolovce v frakih in rokavicah. Najžalostnejšo ulogo v tej nesrečnej igri pa igrajo uprav oni, ki so poklicani širiti omiko in napredek, odgojo in pouk med ljudstvom, a so se sedaj vsled pomankanja razsodnosti in svoje na polizobrazbe pridružili janičarjem slovenske družbe. Mesto da bi se celo izogibali družbe preklinjalcev in brezvercev uže zaradi važnosti svojega stanu in velike odgovornosti, postavili so se na čelo zdražbarjem in v njihovej družbi sejejo prepri in neslogo med občinarje in dražijo ljudstvo proti duhovnikom, proti cerkvi in veri. — Čudno, da merodajne oblasti to dovoljuje, o in ne vidijo nevarnosti, v katero spravljajo taki nauki človeško družbo. Kam pa pridemo, ako se izpodkoplje avtoriteta! Ljudski učitelji so poklicani v prvi vrsti, da vcepiljajo to prepotrebno dolžnost v mlada srca bodočih državljanov, zato pa nikakor ni odobravnati, da se postavljajo na čelo onih, ki hoté prekucniti red, ter z vzgledom in djanjem napeljujejo ljudstvo k temu.

Zdrave res niso take razmere in zeleti bi bilo v interesu našega naroda, v interesu države in v interesu človeške družbe sploh, da se takemu škodljivemu rovanju čim prej naredi konec in dotičnike opozori na njihove dolžnosti in na njihov poklic.

Politični pregled.

Državni zbor.

Poslanska zbornica je v soboto in v ponedeljek počivala in ima še le danes zopet svojo sejo, v kateri pride na dnevni red nadaljevanje razpravljanja o pristojbinski zakonski noveli.

Minister Delcassé v Petrogradu.

Francozki minister za vnanje zadeve Delcassé se je napolil v Petrogradu o zelo važnih političnih zadevah in to na izrecno željo carja samega, ki je hotel, da se ruski in francozki vnanji minister natančno dogovorita o vsih vprašanjih, ki se tičejo skupnih interesov obeh držav. Na tem sestanku ministrov so bile kakor poglavitne točke razgovora kitajsko in macedonsko vprašanje ter obnovitev trozeve in pa politika Angležke. Govori se, da dela ruski finančni minister Witte na to, da se Rusija in Francija še tesneje združita v gospodarskih vprašanjih za slučaj carinske vojne mej Nemčijo in Rusijo. — Smoter Delcasséjeve misije v Petrogradu pa je bil tudi ta, da sta Rusija in Francija prevzeli garancijo za izplačanje vojne odškodnine od strani Kitajske ostalim vevlastim.

sedelo to teslo in je zajcu dlako pulilo, kakor bi skubilo kokoš. Vsa razjarjena jej stržem zajca iz rok in ko sem mu sláčila kožo, je ona čisto hladnokrvno potisnila cele, še ne iztrebljene kokoši v cev za pečenke. Smetano sem morala sama mešati in ko sem jo vlila, ukažem jej, naj postavi reno na led. Ko pridem za pol ure pogledat, ali se je vsebina že zasirila, kaj najdem? Reno prazno. Ta šuta — ne zamerite, da ne najdem nobenega salonskega izraza — jo je zvrnila na led. Vsa najfineja smetana se je sceedila po ledu“.

Pelka: „Meni se že jeژیjo lasje!“

Steblińska: „Ostalo mi ni nič drugega, nego zglasiti se bolno in gostom odpovedati. Danes sem jej plačala mezdo za 14 dni in jo poslala z Bogom. A jaz moram po vsakem načinu dobiti drugo. Ali je katera kuharica tukaj?“

Pelka: „O da! milostna gospa. Tu Vam takoj lahko ponudim prav vrolo, nepokvarjeno dekle iz Prezmisla na Češkem. (Obrnjena proti Marjanki.) Marjanka, stopite sēm!“ (Dalje prih.)

Kongres evropskih vladarjev.

Ruski car je storil neke korake za kongres vseh evropskih vladarjev, ki naj bi se vršil v poznem poletju ali pa v zgodnji jeseni. Na tem sestanku bi se vršil razgovor o vseh važnejših mejnarodnih vprašanjih.

Med Avstro-Oggersko in Meksiko

bodo obnovili diplomatično zvezo, ki je bila pretrgana celih 33 let, to je od tedaj, ko se je cesar Maksimilijan bojeval z Meksikanci. Imenovan bode najbrže v kratkem eden zastopnik naše monarhije za Meksiko, in istotako bode meksikanska vlada imenovala svojega zastopnika za Dunaj.

Dogodki na Kitajskem.

O razmerah na Kitajskem se ta hip ne more reči, ali bodo kmalu poravnane, ali bodo še trajale dalje in da-li se razvijajo do nevarnejših zapletajev. Resnično in za ugoden zaključek stvari dobro znamenje je pač to, da sta baš oni dve vevlasti, ki sta najbolj hujskali na razpor, brez posebne moči in to sta Anglija in Nemčija; prva je popolnoma oslabljena in je vesela, ako ni primorana jemati svojega vojaštva iz južne Afrike, druge (Nemčije) vojaštvo, ki stoji na Kitajskem pa se je vsled svoje nebrzdanosti prav močno pokazalo nezmožno za kako resno vojno akcijo. Rusija, ki želi mir in urejenih razmer, deluje z ostalimi vevlastmi na to, da se mejnarodne čete prej ko prej odtegnejo s kitajskega ozemlja. V tem je Rusija zlasti složna s Francijo. Japonska, na katero se je intrigantna Anglija najbolj naslanjala, je jednako sprevidela, da je boljši pameten mir nego nespametna vojna. Kar se tiče vojne odškodnine so angležki, nemški, francozki in japonski poslanik sporočili Lihungčangu, da njihove vlade zahtevajo vsaka 65 milijonov funtov šterlingov t. j. 1300 milijonov kron odškodnine ter da se zadovoljijo s to odškodnino, ako se odšteje do konca julija, sicer pa zvišajo odškodnino, vsak mesec za 100.000 funtov šterl. Dokler Kitajska te odškodnine ne izplača, ostane tudi mejnarodno vojaštvo v njenem ozemlju. Poroča se, da sta Rusija in Francija sklenili dati ostalim vevlastim garancijo za izplačanje te odškodnine in je vsled te izjave tudi pričakovati, da se mejnarodno vojaštvo skoro vrne domov. Zeleti bi to pač bilo, kajti navzočnost sovražnih čet le razburja kitajsko prebivalstvo in provzroča novih nepotrebnih nemirov. Tudi kitajski dvor se je izjavil, da se ne vrne v Peking, dokler ni sveto mesto popolnoma očiščeno sovražnih čet.

Nekatera poročila govore, da so katoliški misijonarji po nekod začeli z nova delovati.

Konečno nam je še dodati najnovjšo došlo vest o nekem krvavem spopadu nemških vojakov s kitajskimi pri Velikim zidovju v Paotingfu. Ta boj pa je bil za Nemce velika nesreča; kajti padlo je pet častnikov in 80 mož, brez ranjenih. Nemci so v veliki zmešnjavi bežali pred Kitajci.

Vojna v južni Afriki.

Z južnoafriškega bojišča ni v zadnjih dneh nobenih posebnih poročil. Angležki listi, katerim ni dati prav nobene vere, poročajo sicer, da so Angleži pobrali Buroom več orožja in streljiva ter vjeli nekaj Burov in živine, — ali poročila preko Bruselja, ki so mnogo zanesljiveja nego londonska, pravijo nasprotno, da so Buri pobrali Angležem pri Rosemeadu mnogo orožja in živeža, vsled česar so Angleži se morali umakniti. V nekem gozdu pri Middleburgu pa so Buri popolnoma potokli Angleže, na življenju ostale pa ujeli, jim pobrali orožje, potem pa jih zapodili ven iz gojzda v beg. Nek transvaalski odposlanec je bil pri Krügerju v Bruselju in ta je povedal, da so Angleži v obupnem položaju ter da vojne ne bo še hitro konec.

Domače in razne novice.

Častno občanstvo. Občinsko starašinstvo v Gorjanskem je v svoji seji od 20. t. m. in starašinstvo v Vojšćici v seji od 26. t. m. imenovalo svojim častnim občanom preblagorodnega gosp. dr. P. Laharnarja c. kr. vladnega svetnika pri deželni vladi v Črnovicah v Bukovini prej c. kr. okr. glavarja v Sežani.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravništvu: Vesela družba v nedeljo zložila pri č. g. vikarju Ant. Šiligoju v Kostanjevici 6 K 60 vin.; č. g. Franc Marinič, župnik v Kojškem 20 K. Srčna hvala!

„Narodna tiskarna“ naznanja slavnim županstvom, da ima v zalogi tudi tiskovino „Protipis“ (Gegenschein),

katero rabijo občine pri vzprejemanju denarnih zneskov, tičočih se občinskih in drugih doklad od strani c. kr. davkarj.

Izžrebani porodniki. Porotniško zasedanje začne 20. maja t. l. Izžrebani so sledeči porodniki: Miha Batistič, Peter Beot, Al. Blasig, Evgenij Brass, Fr. Cecutta, Nikolaj Cereani, G. pl. Colombichio, Jos. Chiozza, V. Delmestri, Anton Fabris, Al. Geatti, Karol Hvala, Anton Kofol, Jos. Lavarian, Fr. Luchesig, Josip Makuc, Iv. Masetti, G. Mistruzzi, M. Mistruzzi, Jakob conte Panigai, Andrej Peterin, Martin Poveraj, Josip pl. Pallich, Ivan Prosdocimo, Peter Sarcinelli, Fr. pl. Savorgnani, Ivan Simičič, Volmar Strassoldo, Anton Straussgittl, Iv. Sumond, Henrik Stabile, Alb. Tomaselli, Aleks. Tarlao, Karl Valentinnuzzi, Al. Venturini, Al. Villat. Namestniki: Jurij Bombig, Amadej Bollafo, Jos. Comel, Atilij Dörfler, Iv. Ferrario, Al. Pacor, Al. Rossi, Ivan Trombetta.

Podlost. V številkah 93., 94. in 95. „Slov. Naroda“ letošnjega leta piše neki V....k o računskem sklepu „Goriške ljudske posojilnice“, a zabavlja pri tem o „centralni posojilnici“ in drugih goriških rodoljubih tako podlo in tako ostudno, da se mora vsakemu pošteniaku gabit, kateri ono čita. Kdor pozna naše domače razmere in hoče iz dna srca zaničevati ono svojat, ki gospodari sedaj z našim denarjem na Goriškem, naj vzame one tri liste v roke in naj prečita oddelek „Narodno gospodarstvo“. Če ima še kolikaj poštenja v sebi, obrne se z zaničevanjem od onih pritepencev, ki so prišli k nam s trebuhom za kruhom, a se sedaj šopirijo po denarnih zavodih, katere so goriški Slovenci deloma ustanovili, deloma z denarjem založili in psujejo, zasramujejo in blatijo vse rodoljube, ki se jim slepo ne uklanjajo. Škoda, da nam prostor ne dopušča, da bi ponatisnili one izbruhe nizke podlosti. Ni primernejšega sredstva, nego je tako podla pisava, ki bi odprla oči tudi onim rodoljubom, ki še sramotno hlapčujejo tem „olikancem“.

Kakor jim kaže! — Gabrščekova „Soča“ je pisala pred leti: Dr. Gregorčič je nesebičen delavec, katerega vodi ljubezen do naroda na vseh njegovih potéh, ne da bi iskal časti ali bogastva ali da bi se klanjal v dosego osebnih koristi.

Tako spričevalo je dala „Soča“ Gregorčičevi požrtvovalnosti in nesebičnosti pred leti; danes pa ji to več ne kaže! Nekdanji „skromni Gregorčič“ ji je danes „po medvedje zanemarjeni stari pop“, nekdanji „nesebični delavec“ pa ji je „koristolovec“, katerega žali v 187. štef. pr. l. z besedami: „Le počasi, vitez dr. Gregorčič! Jasni se med našim ljudstvom, da vé vedno bolj ceniti nesebičnost dr. Tume in Vašo sebičnost!“

Tako piše zdaj „Soča“, ko je postala glasilo Tumove stranke in Tuma je predsednik nadzorovalnega odbora tega lista! Sramota!

Uganjka glede resničnosti poročila o kazenski razpravi proti A. Gabrščeku, katero je priobčila „Edinost“ v svoji 90. štef., je torej rešena! Rešil jo je neki — Fran Kravos, ki izjavlja v sobotni „Edinosti“, da je on pisal poročilo. No in s tem je vse rečeno, s tem je vse popravljeno! Fran Kravos je pisal poročilo! In basta!

Novi voditelj goriškega okraj. glavarstva. C. kr. namestništveni svetnik grof Attems pride v Gorico baje 5. maja t. l.

Konstituiranje cestnega odbora za Kobariški okraj. V soboto se je konstituiral cestni odbor za kobariški okraj in je izvolil svojim načelnikom gospoda deželnega poslanca Ivana Lapanjo.

Cerkljanski oddelek kmetijske družbe je izvolil v glavni odbor te družbe v Gorici svojim zastopnikom prečastitega gospoda Josipa Mašero, vikarja v Št. Mavru, a njegovim namestnikom pa g. Antona Manfreda, župana iderskega.

Deželna blaznica. V četrtek je imel odbor za zidanje deželne blaznice zopet sejo ter je baje sklenil, da se blaznica sezida na onem prostoru, ki je bil sicer v ta namen kupljen, proti kateremu pa so nastali kasneje neki pomiselki.

„Corriere“ redivivus! — Kakor čujemo, začne te dni spet izhajati „Corriere di Gorizia“. Blizajo se pač mestne volitve, ki utegnejo biti jako živahue. Potemtakem je umljivo, da stranka, ki se hoče obdržati na magistratu, mora imeti svoj organ, če ne drugače, vsaj za volitveno dobo.

Padel s konja. — S konja je padel poročnik Hort v soboto zvečer

vračajoč se z Vipavskega ter se pri tej priliki tako močno poškodoval, da so ga morali prenesti v vojaško bolnišnico v Gorici.

Razsvetljava goriškega mesta
Kakor smo že poročali, je goriško mestno starešinstvo sklenilo napraviti pogodbo s tvrdko Ganz & C. o glade vpeljave plinov in električne razsvetljave v Goriškem mestu. Proti temu sklepu je vložilo še dni 132 meščanov protest pri c. kr. namestništvu in pri deželni odboru.

Pazite na otroke! Včeraj zjutraj si je igrala 4 letna deklica Kodrin na pragu hiše št. 52 na šetnpeterski cesti z žveplenkami ter jih užigala. Pri tem se jej je unela obleka ter je revo vso ožgalo po životu. To je opazil nek pometalec, ki je hitel v hišo, kjer so otroku priskočili na pomoč, ne ve se pa, ali bode rešena ali ne.

Padel je z drugega nadstropja 15-letni zidarSKI pomočnik Angelj Podberščič iz Gorenje Vrtojbe, ki je delal v domobranski vojašnici ter padel iz drugega nadstropja in se jako hudo poškodoval. Prenesli so ga v bolnišnico usmiljenih bratov.

Najdene stvari, Ana Stolz, sobarica pri družini Claudi, je našla v Pevni srebrno uro z verigo ter jo oddala policiji. — Istotako je našel jedno uro z verigo v vrtni ulici čevljar A. Lutman ter jo izročil policiji.

Zaprl so zidarja Bl. K. iz Vrtojbe, ker je baje vkradel neki Bressan v ulici Dreossi uro, ko je v njenem stanovanju nekaj popravjal.

Tatvina. — Nek Dom. Vianello star 67 let, delavec iz Trsta, je prišel v soboto v Gorico ter prenočil v neki hiši v ulici Coccevia. Ko se je zbudil, zapazil je, da mu je nekdo odnesel vse kar je imel pri sebi, namreč 36 K denarja, eno uro in nekaj papirjev.

Pomlad je tu! Konečno smo vendar dočakali, — dolgo nas je vodila za nos ta čarobna Vila iz raja. Naposled pa so jo šegavi solnčni žarki vendar primorali, da se je prikazala. No trinoglav čarodejka prinesla je v kljub temu seboj polno košaro najlepšega cvetja in zelenja ter ga razmetala po gorah in dolinah, da ga je povsod dovolj. Ker je človek ustvarjen tako, da rad pozabi na slabo, pozabimo tudi mi radi neprijetne starke zime ter se radujemo zdaj nad darovi čarobne deklince pomladi sredi cvetja in zelenja.

Hranilnica in posojilnica v Kanalu priobčuje svoj računski sklep za tretje upravno leto 1900, iz katerega pomanjoma to-le: Stanje koncem leta 1899 K 70.886. Vseh posojil vkup konec leta 1900 K 94.687-70. Čistega dobička je K 1547-30, ki se deno v rezervni zaklad. Rezervni zaklad znaša K 2625-64.

Za pogorelee v Kazljah so darovali:

Kapelanijski urad v Skopem	3 K.	10 h.
Kapelanijski urad v Lokvi	6	" "
Župni urad v Tomaju	5	" "
Vikar. urad v Gabrovici	3	" "
Župni urad v Sezani	10	" "
Župni urad v Avberu	6	60 "
Župni urad v Velikem dolu	7	40 "
Župni urad Sv. Kancijan	6	" "
Župni urad v Rodiku	2	" "
Župni urad v Breginjju	5	40 "
Kuracijski urad v Štanjelu	9	" "
Občina Kobljeglava	5	20 "
Občina Štanjel	17	76 "
Občina Skopo	12	50 "
Občina Rodik	15	26 "
Občina Brestovica	12	" "
Kuracijski urad v Pliskovici	2	" "
Župnijski urad v Temnici	4	" "
Župni urad v Divači	6	" "
Župni urad v Vremah		
(Kranjsko)	12	" "
Župni urad v Campolongo	7	" "
Župni urad v Pomirju	7	" "
Župni urad v Šmarjah	6	46 "
Župni urad pri Gorici	6	" "
Kuracijski urad v Štjaku	6	45 "
Kapelanijski urad v Koprivi	7	40 "
Kapelanijski urad v Vatovljah	5	" "
Župni urad v Komnu	6	80 "
Župni urad v Repentabru	13	60 "
Župni urad Sv. Peter pri Gorici	15	" "
Župni urad v Mariano	6	" "
Župni urad v Vrtojbi pri Gorici	10	" "
Župni urad St. Andrež pri Gorici	5	" "
Župni urad v Solkanu pri Gorici	4	" "
Kapelanijski urad na Barki	4	" "

V imenu obdarovanih pogoreleev se izreka darovalcem prisrčna zahvala.
P. Švegelj kapelan.

Nesreča ali zločin. V soboto zvečer so častniki obedovali v gostilni „pri

pošti“ v Bazovici pri Trstu. Kar naenkrat pa se je zgodila silna eksplozija, tako, da je na mize vrglo kamenje in je bilo v sobi vse porušeno. Sodijo, da je eksplozijo povzročil aceten, ali pa je bil položen dinamit.

Nadvojvodinja Elizabeta v Trstu.
— Nadvojvodinja Elizabeta, hči umrlega cesarjeviča Rudolfa je došla minulo soboto v Trst, od koder se je na ladiji „Almissa“ (prej „Stefania“) podala na daljše potovanje po morju. Na južnem kolodvoru so pričakovali nadvojvodinje c. kr. namestnik in drugi dostojanstveniki. Nadvojvodinja Elizabeta je visoke postave, bledega a nežnega obraza ter svetlo rumenih las. Nadvojvodinja šteje zdaj 17 let.

Novo gimnazijo bodo zidali v Ljubljani na mestu, kjer stoji zdaj še staro, po potresu poškodovano gimnazijsko poslopje. Naučno ministerstvo je kranjski deželni vladi že naročilo, da prične z izdelovanjem podrobnega načrta in da preračuni stroške za novo stavbo.

Deklina na vojaškem naboru. Iz Ivnika na Štajerskem poročajo: V Ivniku se je pripetilo, da je bila neka deklica za dne 18. t. m. poklicana na vojaški nabor. Res je prišla, lično opravljena v gorenještajski noši. — Pozivnica k vojaškemu naboru ji je drzno zrla izza šopka, katerega si je pripela na klobuk. Cela stvar se je dogodila radi pomote. V krstni knjigi je bila namreč vpisana kot Alojzija, ne pa kot Alojzija.

Poljedelski odsek drž. zbora je imel 21. t. m. sejo v kateri je poslanec Povše poročal o stanovški organizaciji kmetičkega stanu. Razložil je slabo stanje kmetijstva in povdarjal, kako potrebno je, da se uzakoni vladna predloga o snovanju poljedelskih zadrug. Odsek je ploskal izvajanjem poslanca Povšeta in k sklepu ga je načelnik pohvalil za temeljito in strokovnjaško poročilo.

Polaganje baretov v Budimpešti. V četrtek 25. t. m. ob 11. uri predpoludne se je vršilo v kapeli budimpeštanskega cesarskega gradu polaganje baretov kardinalom. Nj. Vel. cesar je položil baret kardinaloma Skrbenskemu (Praga) in Puzyna (Krakovo). Po cerkveni slavnosti sta bila kardinala v avdienci pri cesarju. Zvečer je bil na čast kardinaloma dvorni obed na katerem sta bila nova kardinala in papežev nuncij mons. Tagliani ter več avstrijskih in ogerskih ministrov ter členov cesarske hiše.

Državnih uradnikov je bilo leta 1880. v Avstriji 32.660, leta 1892. pa 39.648, a leta 1899. že 95.439. Število je baje tako naraslo radi podržavljenja železnic. Plača vseh teh uradnikov je bila za leto 1900. proračunjena na 169.138.281 kron, dočim je leta 1898. znašala le 90.618.160 K. Toliko je pač jasno, da bodo v Avstriji uradniki kmalu največje število. Slovenci pa imamo med njimi le malo prijateljev.

Volilci na Ogerskem. Ogerska ima 960 tisoč volilcev. Po narodnosti se približno razvrščajo tako-le: 587.000 Madjarov, 115.000 Nemcev, 105.000 Rumunov, 87.000 Slovakov, 47.000 Srbov in Hrvatov, 16.000 Malorusov, 1600(?) Slovencev in 1400 Italijanov. Torej poleg 587.000 madjarskih 373.000 volilcev drugih narodnosti! In vendar se vpričo tolikemu številu druge narodnosti na Ogerskem niti ne morejo spuščati v volilno borbo.

Vinska klavzula. Na Francozkem se zdaj mnogo govori in piše o tem, ali naj odpre Francija svoja tržišča italijanskemu vinu ali ne, ako preneha tozadevna pogodba med Italijo in Avstrijo. Jeden del časopisja je za to, drugi je zopet nasproten in to iz tehničnih razlogov. Francozka namreč sama pridela toliko vina, da ga njenemu prebivalstvu ni treba kupovati drugod. Lansko leto je pridelala Francozka 80 milijonov hektolitrov vina. Ker pa tretji del naroda pije pivo, toraj bi 24 milijonov prebivalcev moralo popiti ves ta ogromni pridelek. Francozko vino je doma po 3 franke hektoliter, tudi po 2 in pol. Potemtakem bi morala Francozka, da ugodni želji italijanskih producentov, izliti svoje vino po tleh, kar pa gotovo ne bode storila. Italiji ne bode preostalo drugega, nego da pusti svoje vino popiti svojemu siromašnemu prebivalstvu.

Anarhisti. Kakor se čuje, name-rava več anarhistov iz Amerike udreti v Evropo, da izvrši atentat na nekatere evropske vladarje. Državni departement v Washingtonu je bil o tem obveščen in je storil korake, da se zabrani anarhistom odhod iz Amerike. Posebno pozornost obračajo oblasti na mesto Paterson, ki je pravo gnezdo anarhistov; tamošnja policija ima strog ukaz da zapre vsako količkaj sumljivo osebo.

Zanimiv štrajk. V Lipsiji traja že nekaj dni štrajk z dravnikov. Ne Nemškem obstoje razven drugih zavarovalnic tudi kakor pri nas, bolniške blagajne. Vsak delavec ima pravico do zdravniške pomoči, katero si pa bolniške blagajne priskrbjuje po svoji volji. Konkurenca med zdravniki je bila tolika, da se cene zdravniškega dela razvidno padale. Zdaj so se zdravniki organizovali in stavkajo. Čudno je to, da se nahaja med njimi več „štrajkbreharjev“, kakor bi rekel „Rudeči prapor“. Novice so ali indifereentne ali pa na strani zdravnikov. Pričakovati je, da se ta nenavadna stavka kmalu reši.

Grozna nesreča na Nemškem. V Griesheimu pri Frankobrodu se je v četrtek pripetila grozna nesreča. V tamošnji tovarni „Electron“ za izdelovanje kemikalij se je unela tvarina z imenom fenol in h kratu je bila vsa tovarna v ognju.

Zaporedoma je eksplodiralo več posod z nevarnimi kemikalijami in vsled eksplozije se je porušila tudi vsa tovarna. Ponesrečilo se je pri tem 40 oseb ki so bile deloma raztrgane po eksploziji deloma pokopane pod razvalinami. Nad 40 oseb pa je bilo močno poškodovanih. Škoda znaša več milijonov mark.

Potres v Italiji. V sredo je bil v Italiji močan potres. Središče potresa je bilo v okraju Polombara Sabina v rimski provinciji. Nekaj hiš je tako poškodovanih, da ni mogoče v njih več stanovati. — Prebivalstvo prebiva pod prostim nebom.

Abnormalitete. V vasi Marianella pri Neapolju je 17-letna kmetica porodila dvojčici, ki ste zraščeni skupaj. Teža deklince je 6 kilogramov, njihova velikost 60 centimetrov. Zdravniki pravijo, da bode te deklince živeli. Ilustrovani nemški listi prinašajo sedaj sliko deklince, ki ima človeški obraz, a po telesu igle, kakor medved jezevec.

Duhovnik, ki vrši svoj poklic v petih državah. Jako zanimiv slučaj pripovedujejo nemški listi. Duhovnik v saksonski vasi Niebra ob enem pridiguje vernim v vasi Hilbersdorf, katero prebivalstvo spada deloma pod vojvodino altenburško deloma pod kneževino Renos. Dalje hodi opravljat službo v dve drugi vasi v kneževni Reuss; potem pridiguje v vajmarski vasi Russdorf in oskrbuje vikarjat v meiningški vasi Moren. Tako deluje ta duhovnik v peterih nemških državah. Je pač pomanjkanje duhovščine ondi!

Berač v avtomobilu. V Parizu se je pričel voziti nek berač v avtomobilu. Revez je hrom in se je dosedaj s težavo pomikal na nekem vozičku, katerega je poganjal naprej z dvema palicama. Sedaj mu je nek usmiljen bogataš kupil mal avtomobil in hromi berač je prišel sedaj na idejo, da z avtomobilom lahko opravlja delo postrežkov. In res je sedaj hromi berač v avtomobilu postal postrežček, katerega se pridno poslužujejo razni trgovci, da jim prenašajo pisma.

Največ analfabetov v Evropi ima Rumnska. Ljudsko štetje je dokazalo, da mej 6 milijonov prebivalcev 4 milijone ljudi ne razume niti branja niti pisanja.

Mučeniki. Iz Novega-Jorka se poroča o strahovitih masakri v kapucinski naselbini v Maraguone v Braziliji. Indijanci so umorili štiri kapucince, sedem sester in nad sto otrok.

Novo mrtvo morje. Nek popotnik Sven Hedin je našel na tibetanski višini v Aziji novo mrtvo jezero, ki je tako veliko, da mu je dal ime „novo mrtvo morje“.

Jezero ni posebno globoko; ko se je Hedin hotel prepeljati na ono stran jezera po priprostem brodu, ki si ga je stesal sam, moral je najprej sam v vodo in brod vleči od kraja kaka dva kilometra daleč, da je prišel v globočjo vodo. V jezuru je toliko soli, da pokriva dno debela solna skorja ter izhlapeva iz vode s toliko močjo, da je bil Hedin v malo trenutkih ves bel kakor bi ga bil sneg ometel, jednako tudi njegov brod in veslo.

Brzozavljenje brez žic. Iz Londona se poroča, da se je izumitelj brzozavljenja brez žic Marconi podal v ameriške združene države, da dobi ondi mrežo pripravnih obmorskih telegrafskih postaj, ki bodo lahko s parniki, kateri bodo prihajali iz Evrope, korespondirale. Dogovoril se bo tudi z vlado ameriških združenih držav, kako bi se upeljali njegovi aparati na ameriških bojnih ladjah. 40 angleških bojnih ladj ima že take aparate. Ako bode Marconi dobil v Ameriki pripravne postaje, tedaj bodo lahko ladje, prihajajoče iz Evrope, občevala lahko z zemljo v daljavi 200 milj. Mar-

coni upa, da bode v kratkem dana možnost to razsežnost podaljšati na 400 milj in upa celo, da bode še pred koncem l. 1902 mogoče brez podzemeljskega kablja za desetkrat nižjo ceno, kakor doslej, brzozavljati iz Amerike v Evropo.

Ta presneti Dewet! Londonski listi poročajo to-le zanimivo dogodnico: Na „Strandu“ v Londonu je ponujal neki mladenič mimogredočim zaprte omote, na katerih je bilo zapisano na prednji strani: „Slika burskega vodje Deweta. Deset krajcerjev.“ Neki gospod je kupil jednega teh omotov, ga odprl in je našel notri — prazno. Jezno je planil na dečka in zaupil: „Kje je tukaj Dewet?“ — „Kaj, ali ga niste dobili?“ vprašal ga je začudeno prodajalec. „Ne!“ — „No vidite“, odgovoril je premetenec, smeje se poredno; „ta prekleti Dewet izginja še celo iz zaprtega omota.“ Osramočeni in opeharjeni kupec je zginit na to med krohotom okolo stoječih.

Kako daleč je od nas do solnea. Nek Amerikan je izračunil, da bi po ameriškem železniškem tarifu stala vožnja od naše zemlje do solnea 930.000 mil. dolarjev. Za jeden vozni list v polovični daljavi pa bi že trebalo plačati 60 milijonov kron. Ako bi vlak vsako uro prevozil 60 kilom. trajala bi vožnja od zemlje do solnea vendarle 23 milijonov ur ali 2600 let.

Nekaj o našem solnecu. Sir Robert Hall, znani astronom, ki je celo svoje življenje žrtvoval opazovanju našega solnea, je imel ravno te dni v Londonu jako zanimivo predavanje o solnecu. A svojim mnogoštevilnim poslušalcem je razkril žalostno resnico, da naše solnce bolj in bolj gine in slabi. Seveda je to že znano dolgo in opazujemo ljudje vsako leto, da nam ginevanje solnne toplote proizvoda mnogo neprijetnosti čedalje daljšimi zimami in slabimi vremenimi. Toda Sir Robert Hall je prvi, ki je izračunil, za koliko se solnce v resnici skrči na svojem obsegu. To skrčenje znaša „na dan“ blizo 23 centimetrov. Ker meri solnce v prerezu 1,376.000 kilometrov, smo za v prvo še lahko brez skrbi. Vender z žalostjo opozamo, da izgubi solnce vsakih sto let 8 kilometrov svojega obsežja in to je veliko. Pred tisoč leti je bil solnčni prerez 80 krat večji nego je danes, — a v 8600 letih bode ravno na polovico manjši kakor je danes. Lahko izračunimo, kako silovito se krči solnčna masa. V 8600 letih ljudje na naši zemlji ne bodo imeli skoro nobene solnne svetlobe in ne toplote več. Pri tem pa bodo postale velike njihove oči kakor one vodnih živalij. Pridelki ne bodo več zoreli in vsa priroda bode hirala, življenje in moč ljudi in živali bode sahnalo in se bližalo koncu. Seveda bodo dejali nekateri čitatelji: saj bode kuriva na svetu in ljudje bodo kurili, da se ogrejejo. Toda takrat ne bode niti več lesa ne premoga, pa tudi s kožuhom se ljudje ne bodo mogli odevati, ker takih živalij takrat že davno več ne bo. Takrat se bode torej svet bližal h koncu. Po tej žalostni perspektivi bi morali skrbeti, da človeštvo še uživa lepo življenje, dokler je ima in potemtakem se tudi ni čuditi onim narodom, ki izkoristijo priliko, vedoč, da gine na svetu vse in se ne povrne več. Le mi Slovenci životarimo v revščini dočim se nam drugi pri bogatih mizah smejejo.

Narodno gospodarstvo.

Ali je dobro travnike spomladi prebrnati.

Na travnike se pri kmetijstvu vse premalo gleda, čeprav bi bilo to zelo potrebno, zakaj kmetovalec zahteva od njih od leta do leta več doneskov, in celo zahtevati mora, da dobi potrebne krme za svojo živino. Priprosto in lahko sredstvo doneske travnikov povišati je, če jih spomladi prebrnamo. Žal da še mnogi kmetovalci o tem koristnem delu nočejo niti vedeti, zakaj manjka jim razumnosti, ker menijo, da je tako delo nepotrebno ali škodljivo. Nastopne vrste naj bodo v pouk o tem važnem opravilu.

Prebrnajo naj se travniki i pašniki v zgodnji pomladi, takrat, ko so se tla otalila in toliko posušila, da se zemlja ne prijemlje brane.

Delo naj se opravi skrbno. Da pa je to mogoče, je seveda potrebna dobra brana; najbolj pripravna v to svrho je travniška brana za mah, kakeršne se dobivajo po tvornicah za kmetijske stroje, celo tudi pri ključavničarjih in kovačih.

Za silo je porabna tudi navadna njivska brana.

Zastran brananja bode povedano, da za lahka tla in dobro oskrbovane travnike zadostuje, če se enkrat podolgem povlečejo. Če so pa travniki močno porasteni z mahom ali s plevelom, se

priloga dvakrat branati, in sicer podolgem in povprek, da je uspeh brananja tem izdatnejši.

Korist brananja pa je ta, da se travniška ruša zrahlja, plevel, mah izruje in rani, krnine in mravljišča poravnajo. Tudi se more na ta način mešanec in umetni gnoj, ki se je poprej raztrosil, oziroma semenje, ki se je posejalo, spraviti pod zemljo; vsled tega se gnoj poprej razkropi, seme pa zanesljiveje kali. V zrahljani zemlji pa zrak in toplota ugodneje uplivata in voda globokeje prodira v tla. To pa zopet stori, da sestavine zemlje bolj preperevajo in se rastlinske redilne snovi razkrajajo.

S tem, da se nekoliko rastlin izruje, dobijo ostale več prostora za svojo rast in se morejo čvrsteje in bujnejše razvijati. Pri brananju ranjene rastline poganjajo večkrat (na pr. detelje) tem bolj in rastejo čvrsteje. Iz vsega tega je razvidno, da dajo z brano obdelani travniki tudi več pridelka.

Da je to res tako, dokazal je profesor Anderegg s skrbno prirejenimi poskusi, katerih uspeh je bil nasledni:

Parcela pridelke sena
I. nepognojena in nepovlečena 7.45 q
II. pognojena in nepovlečena 16.65 "
III. nepognojena in povlečena 15.50 "
IV. pognojena in povlečena 31.26 "
Ta števila govore dovolj jasno; vsak kmetovalec naj bi to dobro zapomnil.

Zato priporočamo brananje travnikov in pašnikov še enkrat kot potrebno gospodarsko delo, ki naj se opravlja z dobrimi travniškimi branami za mah. Ako si mali posestnik iz gmotnih ozirov take brane ne mora omisliti, pa naj s svojimi sodrugji pri društvu skrbi za to, da jo kupi kmetijsko društvo in jo oddaja v splošno porabo.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Loterijske številke.

27. aprila.

Grac 11 20 4 42 65
Dunaj 89 85 41 25 76

Knjiga „Naši narodni grehi“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotržcu g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekornisti knjigi in naročite si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Dunajska borza.
29. aprila 1901.

Skupni državni dolg v notah	98-45
Skupni državni dolg v srebru	97-90
Avstrijska zlata renta	117-90
Avstrijska kronska renta 4%	97-40
Ogerska zlata renta 4%	117-55
Ogerska kronska renta 4%	92-80
Avstro-ogerske bančne delnice	16-74
Kreditne delnice	685-50
London vista	240-22
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117-52
20 mark	23-53
20 frankov	19-08
Italijanske lire	90-60
C. kr. cekini	11-31

Br. 522.

Razpis dražbe.

C. kr. okrajni šolski svet v Gorici razpisuje zmanjševalno dražbo za zgradbo novega poslopja za dvo-razredno ljudsko šolo v Vrtojbi.

Sklicna cena je 24.700 kron.

Načrti, prevdarki in gradbeni pogoji so razgrnjeni na ogled v uradu c. kr. okrajnega šolskega sveta v uradnih urah.

Sprejemajo se le pismene ponudbe, katerim treba priložiti 5-odstotno varščino.

Rok za vlaganje ponudeb potече dne 15. maja t. l. ob 12. uri opoldne.

C. kr. okrajni šolski svet
v Gorici, 25. aprila 1901.

Predsednik:
BOSIZIO.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67, prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Agricol,

patentovan v Avstro-Ogrski in Italiji,

je mehko kalijsko milo razstojljivo v mrzli vodi (na 5 kg 100 litrov vode) je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh **trtnih mrčesov** in **ušij**, vseh raznovrstnih škodljivih žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjavi in cvetlicah.

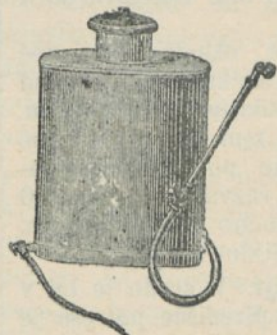
Brošurice, priročila in spričevala se na zahtevo brezplačno pošiljajo.

Tovarna mila

F. Fenderl & C. Trst, via Limitanea 1.

Zastop in zaloga na Goriškem:

pri g. Frideriku PRIMAS v Gorici na Travniku št. 16 (dvorišče).

Tekočina z razstojljenim „Agricolom“ se napolni navadno škropilnico proti peronospori ter skrbno oškropi rastline.

Razne take škropilnice ima tudi v zalogi gosp.

Friderik Primas

v Gorici na Travniku št. 16 (na dvorišču).

Cene zmerne.

Pravim

naravskim dalmatinskim vinom oskrbljuje pojedine obitelji

Juraj Gamulin
Jelsa (otok Hvar)

Dalmacija.

Zavod za slikanje na steklu

Edvard Stuhl,

Gradec, Ungergasse št. 3.

izdeluje

slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Takih priznavanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj. Uljudno se priporočam

Ed. Stuhl.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporočam

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

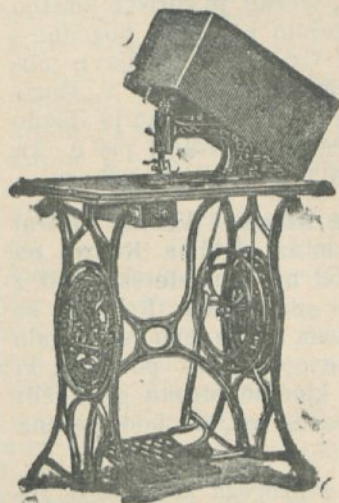
„Narodna tiskarna.“

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporočam se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. I. iporoča se slav. občinstvu.

Josip Valentincič,

pekovski mojster
v Gorici v Raštelju št. 29.

priporočam
vedno sveži kruk navadni in najfinjši,

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrnjene“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.

Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

Izvolé naj ga torej počastili z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vešturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega **273 strani.**

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.
Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporočam iz lastne zaloge
izvrsne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

Cena je zelo nizka.

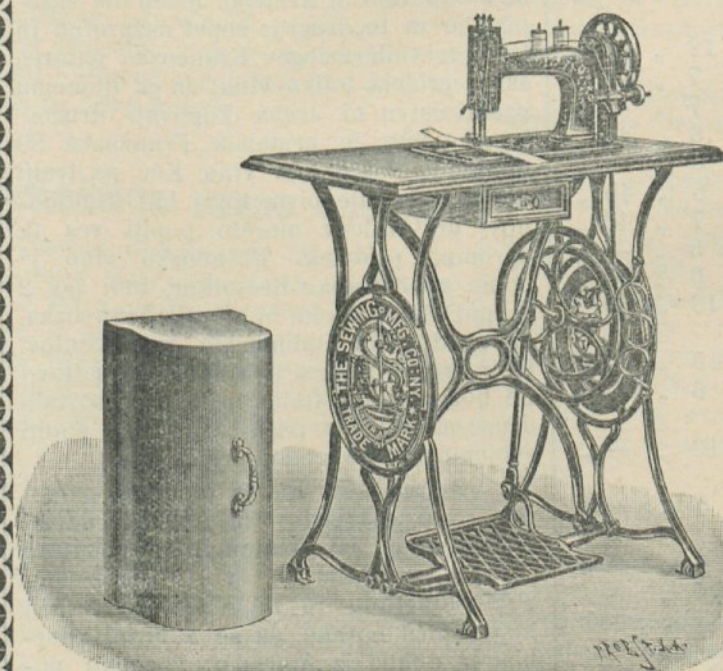
Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporočam tudi stroje za šveplanje sodov iz cinkanega železa, pripravo za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri tečenju iz soda (kan), mehove za šveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovođe itd. itd.

Saunig & Dekleva

v Gorici.

Prva slovenska zaloga vsakovrstnih šivalnih in vezeljnih strojev (Stickeremaschinen), kakor tudi dvokoles ter samokresov v ulici Municipijo št. 1.

Lastna mehanična delavnica in popravljavnica šivalnih strojev, dvokoles v Nunki ulici hiš. št. 16.

Šivalne stroje se jamči za pet let.

Pred konkurencijo nič strahu!!!